

Altres cop la Mostra, o de perquè València, o València, perviurà

Felip Osanz

Si algú que llegís aquestes línies i no parés compte en els noms, podria pensar-se que estàvem parlant de l'edició de l'any passat o de l'altre, però no. Tot, fora dels noms de les pel·lícules i dels "convidats" previ pagament, continua tenint aquell flaïr tan casolà i tan d'ací que fa d'aquest festival la quinta-essència de tot el que la ciutat, o bona part d'ella, és i vol ser. Han lluit com mai les estrelles i la Rita; i s'han lluit com sempre l'organització, els seleccionadors de les pel·lícules, els projectonistes etc.; i han continuat sense lluir, per absents, els productors, distribuïdors i la gent important que fan que aquest "mondillo" rutlle. Dit això, i perquè no tot siga positiu, val a dir que la gent ha omplert les sales, malgrat les cues i el descontrol en més d'una projecció - tipus manca de subtítol, o desfasament, o la projecció d'alguna obra en format vídeo. Però en fi, aquí, com que som esplèndids, no passa res.

Entrant en matèria i per despatxar ràpidament allò que la gent que estimem el cinema volem sentir i saber, Sofia Loren magnífica a la gala d'inauguració - no tan magnífica i amb prou de retard perquè tots li havien de besar la mà a qui s'imagina-, Kathleen Turner, també preciosa ella i amb un castellà sorprenent a la de cloenda acompanyat d'un Gerard Depardieu mut, potser per asabentar-se del que havien cobrat. Les pel·lícules encarregades d'obrir i tancar aquestes dos falles, *Carta d'amor* i *Agnes Browne* respectivament, milloren les dos projectades l'any passat i, sense entrar a criticar-les perquè es podran veure en sales comercials, s'ha de dir que estan prou bé, més la segona que la primera així com també va ser millor el tiberi del dia de la cloenda que el de la inauguració on la presència del mite italià del cinema va concitar una expectació i un afany

de foto inusitats fins i tot ací. I com que també hem de parlar de cine començarem per les coses agradables. Enguany, com tots, el més interessant ens ha vingut dels cicles retrospectius, sobretot els dedicats a Luchino Visconti i a Sofia Loren -dit siga de passada, ja era hora que a algú dels convidats li donessen cert sentit. En el del primer hem pogut veure quasi tota la seua filmografia amb còpies restaurades d'una qualitat òptima, encara no

allò que se li pot ocórrer a hom en els seus pitjors deliris i d'altres perles prou divertides, va fer l'any passat una petita joia que és *Pecker* que paga la pena de veure; un altre cicle relacionat amb aquest ha estat el titulat *Trashvanguardia* on hem pogut comprovar que Ed Wood és, efectivament, el pitjor director de la història i el perquè de la marginalitat d'aquest cinema; també força relacionat amb aquest dos estaria el nom d'Allan Arkush, prou desconegut per aquí i que a més de pel·lícules vinculades al món del rock, té un pseudo-biopic sobre Elvis, *Elvis meets Nixon*, més que recomanable. Per la part valenciana, que aquí mai hi falta, han estat homenatjats Luis Garcia Berlanga, de qui s'ha pogut repassar tota la filmografia, Amparo Soler Leal i Luis S. Polack, més conegut per Tip. També hi ha hagut el corresponent cicle dedicat al cinema iberoamericà, que després de l'èxit de l'any passat qui això escriu ha vorejat prudentment, com també l'homenatge en sala a Katy Jurado amb la projecció de la indigesta *El evangelio de las maravillas*, dura entre les dures de Ripstein. També ha hagut de deixar de costat, però per altres motius -un no té encara el do dela ubiqüitat- la secció d'Opera prima espanyola, que enguany ha guanyat sense discussió possible *Solas*, la *Mostreta infantil* i el *Congrés de música*

de cine, que ha tingut de protagonista Bill Conti, autor de les bandes sonores de títols com *Rocky*, *Evasión o victoria* o la recent *El secreto de Thomas Crown*.

És hora d'ocupar-nos, perquè no queda més remei en tot festival d'estrenes, de les seccions competitives. Com l'any passat, la *Secció informativa*, és a dir, la de pel·lícules ja estrenades - i probablement per això, que no perden res -encara s'ha salvat amb dos o tres títols d'interés que ja comentarem, però novament la *Secció oficial* ha estat un calvari.

totes amb subtítols: obres mestres com les seues primeres *Ossessione* o *Bellissima*, o les grandioses *Ludwig* o *Il gatopardo*, per citar-ne només unes poques. En el de Sofia Loren s'han vist entre d'altres tres grans títols com *Ieri, oggi, domani*, *La ciociara* o *Una giornata particolare*. Aquests dos cicles per ells mateixos ja et reconcilien amb el festival, però ja comentàvem l'any passat que el tema no és eixe en un festival de primera. Altres cicles, també prou interessants en conjunt, han estat un dedicat al *hooligan* de John Waters que, a banda de les inefables col·laboracions amb Divine fent tot

“...si els diners es gastessen d'una altra manera podrien vindre produccions espanyoles, franceses, italianes i alguna perla dels altres llocs que ara, ja que aquest és un festival per veure's els amics i poc més, se'n van a altres on el seu producte transcendeix.”

Com no és este el lloc de repassar-les una a una –sobretot algunes millor fóra ni anomenar-les– les repassarem al fil del palmarès. Començant pel premi menors, el de la fotografia va anar a la iugoslava *Belo Odelo (Vestit blanc)* de Lazar Ristovski que, a criteri de qui això escriu, malgrat tenir seriosos defectes per un guió construït en l'aire i resolt molt barroerament, al costat del que hem vist bé mereixia un lloc d'honor per la premiada fotografia com per la creació de situacions, com pel ritme filmic i la posta en escena directament hereva de Kusturica amb qui el director ha treballat. La millor música va ser per la tunesina *Les siestes grenadines* de Kays Rostom a la qual farem un favor no dient res més, a banda de reconèixer com a just el premi que també hauria pogut ser per la marroquina *Keid Ensa*, que també tenia bàsicament aquesta virtut. El premi al millor actor ha estat per Claude Rich i Dieu Donné, protagonistes de la pel·lícula francesa *Le derrière* de Valerie Lemercier que també s'ha endut la Palmera de Bronze. Es una divertida història de tema homosexual que juga al clàssic embolic de l'ambigüitat de la protagonista, la mateixa directora, i que tot i crear unes quantes situacions de bona factura còmica, es ressentit d'altres que no ho són tant i que provoquen la sensació d'un narcisisme excessiu i d'una passada de metratge considerable. La millor actriu va ser considerada la valenciana –i no vol dir Rosana Pastor per la seua interpretació en la ininterpretable *Arde amor* de Raúl Veiga, que qualifico així perquè els diàlegs són dels pitjors que un servidor ha sentit en cine darrerament i és impossible que un actor els diga bé i se'ls crega; deu ser aquesta credulitat i l'afany per dir-los mínimament coherents el que ha degut premiar el jurat en la xica, que, francament, no se salva de la desfeta com tampoc els provadement solvents Chete Lera i Sergi López. El segon premi ha estat per l'única pel·lícula veritablement salvable del festival: la turca *Propaganda* de Sinan Cetin. Es una comèdia que desenvolupa el tema de l'absurd i la irracionalitat de les fronteres, a partir de la història d'un poble dividit per una ridícula tanca al mig del no res entre Turquia i Síria, i tot el seguit de si-

tuacions que s'ocasionen, unes més hilarants que no les altres, però al mateix temps cruelment real en el món que vivim. Amb una posada en escena sorprenent, un treball coral d'actors magníficament resolt i un ritme viu, és el més decent vist en aquesta secció malgrat determinats efectismes gratuïts que al final són encara més greus perquè suposen el trencament del discurs universalista comentat adés. I per fi la guanyadora, què hem de dir? Francament, no ho sé. Dades objectives: israeliana, títol: *Urban feel*, (*Sentiment urbà*), director i també protagonista: Jonathan Sagall, guanyadora també del premi al millor guió, argument: un xic que havia maltractat la seua parella anys enrere, torna després d'uns anys de retrobament místic a l'Índia al lloc dels fets per destrossar la vida d'ella feliçment casada i amb una criatura que no se sap si és de l'un o de l'altre. Dades personals: una indigesta i presumptuosa pel·lícula primerenca plena de silencis aparentment intel·ligents, de situacions pretesament modernes i *épatants* que l'únic que fan és avorrir, amb un ritme cansí, una fo-

tografia blavenca marcadament efectista, una música “intel·lectual” i finalment uns personatges i uns diàlegs indigeribles; en definitiva, m'hauré de dedicar potser a una altra cosa. En fi una secció oficial de plorar o, com la qualificaven els pocs que sobre ella escrivien, una autèntica travessia en el desert que ens estalviem de comentar més a bastament.

En la secció informativa hem vist, com ja s'ha dit coses prou més interessants, algunes de les quals ja s'han estrenat fins i tot en sales comercials com *Limbo* –que va ser la segona més votada pel públic– de John Sayles, director prou

reconegut des de *Lone Star* i que aquí, si bé no enlluerna, sí que ens té dues hores bressolats en un tempo d'una cadència esplèndida i tranquil·litzadora; o com la taquillera *Lola Rennt*, de l'alemany Tom Tykwer que és un producte que agradarà però no és altra cosa que això: un producte de màrqueting ben fet. La tercera més votada va ser la tibetana *Phörpa*, una simpàtica i exòtica cinta que explica les vivències d'un grup de joves monjos budistes davant de la imminent final de la copa del món de futbol, encara que per raons òbvies no té un acabament òptim. Per fi, la guanyadora ha estat l'holandesa *Al'arribar la llum* de Stijn Coninx, que és una bonica pel·lícula intimista que té en els paisatges polars el seu gran argument. S'han vist d'altres però no és el lloc aquest per comentar-les, siga suficient dir que gairebé totes les d'aquesta secció superen –excepció feta de l'anomenada *Propaganda*– totes les de la secció oficial, i això és el que és greu.

Reflexionant sobre això i ja per tancar aquest potser un pel llarg resum del que ha estat la Mostra, recollint el que he dit al principi, és greu que un festival teòricament de primera per solera, pressupost i nom, al costat de San Sebastià, Valladolid i Sitges, quede tan lluny d'aquests en qualitat cinematogràfica i haja de basar el seu ressò en premsa del tipus que siga en les estrelletes que convida i paga. Es pot aduir en descàrrec que

la producció dels països que poden entrar en concurs és en general precària, però qualsevol que entenga una mica com funciona aquest negoci sap que si els diners es gastessen d'una altra manera podrien vindre produccions espanyoles, franceses, italianes i alguna perla dels altres llocs que ara, ja que aquest és un festival per veure's els amics i poc més, se'n van a altres on el seu producte transcendeix. Però bé, com que tampoc s'esperen canvis ni miracles, l'any que ve, veurem a qui ens porten i aprofitarem els refrigeris que ens donen, i aguantarem com podrem l'empatx de cinema, siga com siga. ■